

Juli 1944

Dagblad van het Zuiden voor Eindhoven, Meierij, Peel en Kempenland

04-08-1944

HET NOODWEER VAN 1 JULI 1891.

Men schrijft ons uit Limburg:

Ofschoon hierover in de meeste bladen reeds vroeger uitvoerige berichten van ons voorkwamen, meenen wij nogmaals daarop te moeten terugkomen, nu de commissie van contrôle over de hagelschade ons eenige cijfers heeft verstrekt, die ons een denkbeeld geven van de schade, die geleden is, ten einde onze landgenooten, die door de ramp niet getroffen werden, aan te sporen iets af te zonderen ter ondersteuning van de noodlijdenden.

Gelijk de naweën vaak heviger en smartelijker zijn dan het wee en leed op het oogenblik der ramp-zelve, zoo ook is hier de nood steeds klimmende en de schade oneindig grooter dan zij zich in den beginne liet aanzien. Indien er uit alle oorden des Rijks geen ruime hulp komt, zal het gebrek, dat nu in de geteisterde plaatsen geleden wordt en steeds klimmende is, hartverscheurend zijn. De arme en arbeidende bevolking lijdt niet alleen gebrek, maar zelfs zij hebben behoefte, die in gewone tijden aan anderen konden geven.

Nimmer zal uit het geheugen worden gewischt het verschrikkelijke noodweer, dat in den namiddag van 1 Juli de provincie Limburg zoo vreeselijk teisterde. Na in België de grootste verwoestingen te hebben aangericht, naderde het onheilspellend gevaarte bij Weert en Stramprooi de nederlandsch-limburgsche grens. Vaal-

grauwe wolken werden op alle punten doorploegd door slangvormige en verblindende bliksemschichten; geweldige donderslagen deden den bodem aanhoudend trillen en werden, terwijl zij in de verte schenen weg te rollen, telkens door nieuwe ontploffingen der met electriciteit bezwangerde wolken opgevolgd. Het akelig huilen van een door orkanischen wind voortgezweepten hagelstorm, dat den weggrollenden en ratelenden donder bij tusschenpoozen overheerschte, deed de ontstelde bevolking het ergste vreezen.

Wat echter volgde, zou de bange vooruitzichten nog ver overtreffen. Het was geen hagel, waarvan de onheilspellende wolken zich ontlastten, neen, het was een mengeling van grootere en kleinere veelvormige ijsbrokken, door den geweldigen wind met vernielende kracht op huizen en velden neergesmaakt. En de veelbelovende oogst — behalve het vee het eenige bezit van den pachter en van zeer veel grondbezitters, wier landerijen met hypotheek bezwaard zijn — lag binnen weinig minuten verpletterd en vernietigd ter aarde. Zoo groot waren de ijsbrokken, en met zooveel kracht kwamen ze neer, dat de gewassen in den weeken bodem werden gedreven, dat acht, ja veertien dagen na den storm op de weilanden, waar de sporen, natuurlijk, langer zichtbaar bleven, de bodem nog als bezaaid was met de indrukken, de gaten, die de gesmolten stukken ijs daarin hadden achtergelaten. Sommige waren zoo groot, dat men er een vuist in kon verbergen.

Arme boeren! Voor hun laatste, vaak nog geleend geld hadden zij de noodige zaaihaver gekocht, om de door den strengen winter uitgevrozen akkers opnieuw te bezaaien. De aangewende kosten en de arbeid schenen door de welig opgroeiende zomergranen vergoed te worden. De hoop begon te herleven. Helaas! het beschreven noodweer gaat in vernielende vaart, ter breedte van 1 à 2 en op een lengte van tien uren, van de belgische grens bij Weert en Stramprooi tot aan het pruisische grondgebied tusschen Tegelen en Belfeld, over onze limburgsche akkers, en de opflikkerende hoop, de herlevende vooruitzichten van den landbouwer zijn binnen eenige minuten vernietigd.

Veel boeren zijn totaal geruïneerd, hun toestand is allerellendigst, zij lijden bepaald gebrek. Velen, zeer velen hebben niets, hoegenaamd niets dan brood en melk.

De aardappelen en tuingewassen zijn verpletterd, en het geld ontbreekt om ander voedsel, bijv. erwten of boonen, te koopen. Zelfs zijn er niet weinigen, die broodsgebrek hebben. De oorzaak is niet ver te zoeken. Het bedrijf van den limburgschen zandboer steunt geheel op den vee-stal. Bij gelijke oppervlakte van bouwen weiland houdt hij meer vee dan de heiboer. Hij is daartoe genoodzaakt om zijn schralen bodem behoorlijk te kunnen bemesten. De weilanden, welke mager en slecht zijn, hebben ook jaarlijks mest noodig. Het veevoeder moet dus voor het grootste gedeelte op den akker geteeld worden. Vandaar de noodzakelijke teelt van spurrie, wortelen en rapen in de roggestoppel, als tweede gewas voor het wintervoer. De vroeg invallende strenge winter van het vorige jaar vernielde echter dit kostbare wintervoer, dezen tweeden oogst. Het gevolg daarvan was, dat gedurende den

ongehoord strengen winter de geheele graanoogst aan het vee moest worden gevoederd. Bij het eindigen van den winter was er gebrek aan alles. Tot overmaat van ramp moesten, zooals wij reeds meldde, de uitgevroren akkers opnieuw worden bezaaid. Het graan was echter reeds verbrikt, en wien het aan geld ontbrak, moest, met het oog op den volgenden oogst, zoowel voor zaaigraan als voor eigen onderhoud, bij den graanhandelaar, broodbakker en winkelier krediet vragen, dat in den regel niet geweigerd werd. De hoop op den oogst is echter verdwenen, de behoeften daarentegen zijn verdubbeld. Den kleinen lokalen handelaars en neringdoenden ontbreekt het aan middelen om verder krediet te verleen. En het gevolg is, dat de boeren met gereed geld moeten koopen, en wie het niet heeft, kan zelfs geen brood bekomen. Een ieder begrijpt dat de nood in de geteisterde streken groot, meer dan groot is. Zonder hulp van elders zullen velen door gebrek en ellende ten gronde gaan.

Ten einde den lezers een denkbeeld te geven van de aangerichte schade, volgt hier de opgave, ons door de commissie verstrekt. Stramprooi voor f 109,000, Weert f 123,000, Nederweert f 50,000, Hunzel f 45,000, Gratem f 30,000, Baaxem f 25,000, Heithuizen f 69,000, Roggel f 109,000, Nunhem f 1000, Neer f 4000, Kessel f 27,000, Baarlo f 80,000, Tegelen f 13,500, Helden f 30,000, Belfeld f 30,000, te zamen voor f 745,500 aan veldgewassen, en aan gebouwen voor f 43,100. Totaal f 788,600.

De plaatsen, die over haar geheele uitgestrektheid werden getroffen, zijn de volgende: Stramprooi, Roggel, Belfeld, de dorpen Tungelrooi, Zwartbroek, Leverooi, de gehuchten Mildert en Kelpen, terwijl voor een groot gedeelte werden getroffen: Heithuizen en Baarlo bijna geheel,

alsmede de gehuchten Leuken onder Weert, en Echel en Keub onder Helden.

Dat de nood groot is, niet alleen voor de landbouwers, maar ook voor de daglooners, die schier niets verdienen, begrijpt ieder, en wij twifelen niet, of de milddadige Nederlander zal niet doof blijven voor den noodkreet zijner landgenooten in het zuiden.